

הבטחת רבינו,
מי שישתדל
בהדפסת
ספריו יהיה
לו מחובר
למליץ

הארי החי פנינים נפלאים מתורתו של המהר"א"ל צינץ

הגאון הפיאריה לייב צינץ זי"ע מפלאצק
גיליון שפ"ד, פרשת כי תצא תשפ"ו

מכון להוצאה חרשה ומפוארת
של ספרי מהר"א"ל צינץ זי"ע

ת.ד. 3498 אשדוד 77134
טל': 08-8648989
פקס: 08-8648686
tzintz@tzintz.org

בין שאלה לבקשה

אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש (תהלים כו, ד).

ישנו חילוק בין שאלה לבקשה. שאלה היא בדבר שאינו גורם חיסרון למשיב, כאדם השואל מחברו שאלה בעלמא וחברו משיב לו בלא שייחסר כלום. ולעומת זאת בקשה בדרך כלל היא בדבר גדול שמחסר את הנותן. אך כך הם פני הדברים בבשר ודם, לא כן הוא כלפי ה' יתברך שלו הארץ ומלואה, שלגביו אין חילוק בין שאלה לבקשה.

והוא שאמר דוד המלך, "אחת שאלתי מאת ה'" - אחת היא לפני ה' אם אשאל ממנו או אם אבקש הימנו, שהרי לעולם אצלו כל מה שאבקש הוא בגדי שאלה, כיוון שהוא אינו נחסר דבר בעת שממלא את הבקשה. אך כלפי עצמי הרי ש"אותה אבקש" - כאשר אני מקבל דבר מה מאת ה', הרי לעולם זו נתינה שיש בה ממש, כנתינה הניתנת לאחר בקשה.

(מלוא העומר - אסתר פרק ב)

סוד המתקת הדינים של 'לפנות ערב'

והיה לפנות ערב ירחץ במים (כג, יב).

ב' במסורה: דין [כאן נכתב 'לפנות ערב'], ואידך: "וצא יצחק לשונו בשדה לפנות ערב" (בראשית כד, ט).

ויראה, שיצחק תיקן תפילת מנחה (ברכות כו, ב), שאז היא שליטת הדינים (וזה"ק ח"א קלב, ב), ואף על פי כן הם נמתקים במה שמידת יצחק נכללת באברהם. אבל בלילה, שבו יש יותר שליטה לכוחות הטומאה, אינו בא לכלל טהרה עד שיעבור עליו מקצת מן היום.

וזהו 'לפנות ערב ירחץ במים', שאז יש כוח להמתיק את הדינים, משום שעדיין אין כל כך תגבורת של הכוחות החיצונים. ולכן גם התפילה אינה עולה אלא כשיש עדיין מקצת מן היום, שאז אין לכווח הטומאה שליטה כל כך.

(מלא העומר - פרשת חיי שרה, כד ט)

פניני דרוש

רבינו צירף חלום פלאי כסניף לתקנת עגונות

מכוסה בחול. הוא גם הוסיף ואמר: 'אבל ה' הוא כל יכול'.

רבינו המהר"א צינץ נתפנה לעיין בחלום פלאי זה, כי נראה שלא דבר ריק הוא. והוא כתב בתשובתו: "ובהא מילתא תוהו ביה אינשי, שמרגלא בפומיה דאינשי 'דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין'. אמנם באמת אחרי העיון נראה דלאו מילתא זוטרתי הוא חלום כזה".

מוסיף מהר"א צינץ: "בחלום המופלא הזה שנתן עצה הוגנת איך למוצאו ונתן כמה סימנים ואותות, ודאי מראה אמינות הוא... גם אין לומר בחלום כזה מהרהורי לב, שזה דבר שלא עלה על דעת האשה כלל וכלל".

והוא ממשיך וכותב: "ובאותות וסימנים כאלה יש לסמוך עליו עכ"פ במים שאין להם סוף, שאין כאן חשש דאורייתא כלל, שיש לסמוך על חלום כזה, שבוודאי רחוק לומר שהנטבע חי ונתראה לאמו".

מדבריו עולה כי החלומות יש להם מציאות, ומה שאמר "דברי חלומות לא מעלים ולא מורידין", הוא רק במה שאין ענין אחד נאמן בו.

והוא מוסיף: "ובקשתי לי חבר, לפי שזה ענין מחודש לא שערוהו מי שקדמני בזה"... והוא מציין כי מצא סימונים לדבריו מדברי הר"ן (סנהדרין ל) המעיר, מניין באה האפשרות להאמין ולסמוך על החלום ולהפקיע על פיו ממון בדבר שאין עד אחד נאמן בו? ומיישב הר"ן: "סלקא דעתך אמינא, חלום עדיף שהוא אחד משישים בנבואה".

מבואר איפוא, שחלום עדיף מעד אחד, אלא שאינו כשניים. ואם כן בעדות אשה, שאפילו עד מפי עד מפי שפחה נאמנים, "פשיטא שיש לסמוך על חלום שנראה באותות ומופתים בסימנים במים שאין להם סוף, שאינו רק חששא דלכתחילה, דיש לסמוך היטב על סניף שכתבתי מן החלום". ברם אף אם נסיכים שהחלום הזה אינו פרי דמיון ברוב סימניו, אבל עדיין יתכן שהוא חלום על ידי שד (ענין רש"י סנהדרין שם), שעליו נאמר "חלומות שוא ידברו"? כדי לפרוץ ספק זה מביא מהר"א צינץ את הגמרא במסכת מגילה (דף ג, ב): "גמירי דלא מפקי שם שמים לבטלה", וכיון שהזכיר הבן בדבריו בחלום שה' הוא כל יכול, אות הוא כי אין זה שד שהתחזה... והוא מסיים את תשובתו להלכה: "ולפי שהם עניינים מחודשים לא שערום רבותינו הקדמונים, אמרתי לצרף עוד שני רבנים מפורסמים, ובחתי לי את הרה"ג מ"ה אבלי נ"י ראב"ד מוילנא ועוד אחד אשר יבחר לו, שיעיניו בהך התיארה בכוח דהתיארה עדיף, ואז יתורו הנשים על פי ב"ד של שלושה".

(משיבת נפש ח"א סי' לה)

[וראה עוד ב"העמק שאלה" להנצי"ב (פרשת מקץ) שרמו לכל הענין,

ועיין עוד בשדי חמד ח"ב מערכת ד' סוף סי' מה].

וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביטו או כי ימות האיש האחרון אשר לקחה לו לאשה (כד, א). רבינו מהר"א צינץ מפלאצק צירף חלום פלאי כסניף לתקנת עגונות. ומעשה שהיה כך היה: בשנת תקפ"ו יצאו שלושה סוחרים מבתיים בליל חורף סוער. הם ירדו בסירה למימי הגועשים של נהר הגבול שבין פולין לפרייסין, ועקבותיהם נעלמו.

הקוואקים שומרי הגבול העידו ששמעו זעקות שבר באישון לילה. איכר אחד בא להעיד, שהתרה בהם שלא ירדו בסירה. במורד הנהר נמצאו שברי הסירה ובמימיו צפו שלוש כיפות וכובעים.

שלוש משפחות התייתמו, שלוש עגונות חיכו לבעליהן בחוסר תקווה, נתונות בסבך מים שאין להם סוף. עניינים הופנה אל רבינו הגאון מפלאצק, שמעיר בפתח תשובתו: "בודאי היתר נשים אלו קשה מאד וכמעט אין תרופה למכתן, אך נדבר קצת במה שאפשר לצדד".

בין הדברים שבהם היה אפשר לצדד היה - חלום...

אחד הטובעים נתגלה לאמו בחלום הלילה, ובית הדין גבה את עדותה.

סיפרה האם: בני אמר לי: 'למרגלות ההר ניצב סלע, ומולו מודקרים במים סלע כפול בגודלו. למרגלות הסלע פעור בור בקרקעית הנהר, ושם אני שוכב מתחת לאבן בבור'.

הוסיפה האם וסיפרה לבית הדין: 'אמרתי לו: הרי מחפשים אחריו שם? ענה לי: מחפשים אותו במוטות ברזל זקורים. המוטות נרתעים בסלע, אם יכופפו את המוטות, יתכן שיוכלו לחדור לבור'. ואמנם חיפשו לאחר מכן במוטות כפופים, ובמוט נאחזה פיסת אריג שהוכרה כחלק ממעילו. איש בעירה לא לבש מעיל דומה. 'אמרתי לו: זה רק חלום. וענה לי: אתן לך סימן: נוסף מול הסלע צומח עץ אגסים. נדמה לי שהוא מסתלק לו. הפטרתי לעומתו: הנך רואה, זהו רק חלום. ואז אמר לי: אתן לך עוד סימן: המקום שאני שוכב בו נקרא "סאוויאק"'.

'שאלתי: מדוע אתה כה חסר חיים? ענה לי: מדוע תשאל, את הרי יודעת, ועשה אות בידו. לאחר מכן אמר: משפחת "פישר" מצאו שם חמש קורות. השבתי: חלום נשאר חלום. התרגו ואמר: מדוע תאמרי כך, האם לאחר סימנים כאלו עדיין אינך מאמינה לי?'

'בכיתי ואמרתי: מה אעשה, מרוב צרות אני שוכחת הכל. אמר: תחפשו אותו ממול החלונות. אמרתי לו: רואה אתה שאלו הבלים, היכן יש בנהר חלונות? אמר לי: משפחת "פישר" יודעים. 'למחרת שאלתי את בני משפחת "פישר" והכל אמנת! כעבור זמן הופיע אותו אדם גם בחלומה של אשת הרופא. שאלה אותו: 'הרי מחפשים אחריו'. ענה ואמר: 'כבר לא יוכלו למצוא אותי, אני שוכב בבור וכבר

חדש!

ניתן לשמוע בכל שבוע דבר תורה מרבנו המהר"א צינץ על פרשת השבוע,

מפי המשפיע הרב הגאון רבי ברוך שוורץ שליט"א
מרבני המכון ומו"ץ באוצר הפוסקים
08-8648989 שלוחה 5

פניני המהרא"ל על פרקי אבות

- פרק ב' -

לפתוח בדברי חז"ל ואחר כך להוסיף משלים

וכל דבריהם כגחלי אש (אבות ב, י).

דברי חז"ל הם כגחלי אש, ונאמרו ברוח הקודש. לעיתים, מרוב שחז"ל קיצרו ודיברו בלשון סתומה שקשה עלינו להבין, נוהגים הדרשנים להוסיף פירושים ומשלים כדי להטעים את דברי חז"ל לחיכנו.

אמנם, מן הראוי שהדרשנים יאמרו תחילה את דברי חז"ל ורק אחר כך יוסיפו את משליהם ופירושיהם. שכן בתחילה הלב פנוי לקבל, אבל לאחר מכן, כשהלב מתמלא - קשה לו להכיל את שאר הדברים.

משל למה הדבר דומה? לילד שיש תולעים במעי. אמו המודאגת ביררה מה אפשר לעשות כדי לרפאו, והמליצו לה על צמח בשם 'יועזר' שמשמיד את התולעים. דא עקא, שהיועזר הזה הוא חריף מאוד, והילד לא הסכים לאוכלו.

פנתה האם להיוועץ בחברתה, והיא סיפרה לה שגם בנה סבל מאותה בעיה ולא הסכים לאכול את היועזר החריף, עד שפיתתה אותו בכך גדושה של ריבה.

שמחה האם, ובשובה לביתה קראה לבנה ואמרה לו: "בני יקירי ומחמד, בוודאי תרצה לקבל כף ריבה!" הילד אכן שמח לאכול את הריבה עד תומה. "וכעת" - פנתה אליו האם, "כדאי לך לאכול גם כף יועזר". אך הילד שהריח את הריח החריף והקשה נשמט מידי אמו, ולא הסכים בשום אופן לאוכלו.

שבה האם לחברתה ותינתה בפניה את צרתה שגם העצה הזו לא הועילה. אז שאלה אותה חברתה: "אמרי לי נא, מתי נתת לו את הריבה - לפני התרופה או לאחריה? הלא כיוון שנתת לו קודם את הריבה, בוודאי שלא יסכים לאכול את התרופה המחריפה. לא כך אני עושה עם בני; אני מתנה איתו מראש, שאם הוא רוצה לקבל את הריבה, הוא נאות לסבול גם את היועזר. ואז, כיוון שהוא רוצה לקבל מהריבה, הוא נאות לסבול גם את היועזר החריף."

והנמשל הוא, כי דברי חז"ל הם חריפים ולוהטים, ולא כל אחד מסוגל לסובלם. ובוודאי שאם הדרשן יפתח במשלים ופירושים, שוב הלב לא יהיה פנוי לשמוע את דברי חז"ל הקשים להבנה.

לא כן יעשה הדרשן, אלא תחילה יפתח בדברי חז"ל, וכדי להמתיקם יוסיף משלים, סיפורים ודרשות. או אז ישמעו כל העם את דברי מוסר חז"ל, ושב ורפא להם.

בגשמיות אין צורך בהשתדלות מרובה, רק ברוחניות ובחפצי שמים

מרבה נכסים, מרבה דאגה (אבות ב, ז).

בשעה שאדם יגע לפרנסתו כדי שיהא לו לפי צרכיו, אז יגיעתו תועלתית וראויה. אבל משעה שאינו מסתפק בזה, אלא מתאמץ לצבור עוד ועוד עושר יותר מכפי צרכיו - הרי שכל ריבוי הנכסים הזה מרבה לו רק דאגות. שהרי הוא עובד שעות רבות יותר, ונוסע למרחקים גדולים יותר ולמשך זמן מרובה, ונמצא שכל פעולותיו כדי לצבור הון גורמות לו ריבוי דאגה.

כך אמר הכתוב (קהלת א, ג): "מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש". כלומר, אמנם ברור שעל האדם לטרוח ולעמול לפרנסתו, אבל אם כדי לפרנסתו יש לו, והוא עמל רק כדי להשיג עוד ועוד הון מיותר (בגדל יתרון) - על זה אומר הפסוק: "מה יתרון לאדם" באותו יתרון שיהיה לו "בכל עמלו שיעמול"? הלא את הונו לא ייקח עמו לעולם העליון.

אבל ממשיך הפסוק ומרמז: כל זה נכון "תחת השמש" - בענייני העולם הזה, אבל 'למעלה מן השמש יש יתרון' (כך לשון המדרש). כי כשאדם עוסק בחפצי שמים, הרי שיהיה לו שכר על כל יגיעה ויגיעה, גם על יגיעה 'מיותרת' כביכול.

שערי תשובה אינם ננעלים לעולם

ושוב יום אחד לפני מיתתך (אבות ב, י).

עיקר התשובה היא כדי שימחלו עוונותיו של האדם. וכידוע שערי תשובה אינם ננעלים לעולם, ובכל יום ויום אפשר לחזור בתשובה.

והתנא מזהיר שלא לנהוג כרוב העולם, שחוזרים בתשובה רק מרוב חרדה שמא לא תגזר עליהם שנה טובה ומתוקה בענייניהם הגשמיים, ומשעה שחלף יום הכיפורים שוב אינם חרדים על התשובה. על הנוהגים כך כותב הזוהר, שהרי זה ככלבים שצווחים "הב הב!" (תן לנו), וכל הדאגה שלהם היא עצמית, ללא מחשבה על השכינה הקדושה.

לכן אומר התנא: "שוב יום אחד לפני מיתתך" - ולא רק יום אחד לפני יום הכיפורים! כי התשובה עיקרה להביא למחילת עוונות בכל עת.

פניני ישועות

תשעה חודשים לאחר התרומה נולדה הבת למזל טוב!

תתרום סכום כסף להוצאת ספריו הקדושים של הצדיק. הישועה לא איחרה לבוא, והיא התרחשה במהירות שקשה לתאר. פשוטו כמשמעו - מיד לאחר שקיבלה על עצמה את ההבטחה, ניגש בעלה אל התנור כדי לעשות ניסיון אחרון בהחלט.

להפתעתו המוחלטת, הפעם ידיו כוונו משמיים. פעולה פשוטה ומהירה שעשה הצליחה באורח פלא, והתנור חזר לפעול בצורה חלקה ומושלמת, כאילו לא התקלקל מעולם!

"התנור פשוט עובד!" בישרה האישה בהתרגשות כשיצרה קשר כדי להעביר את תרומתה ולקיים את הבטחתה. "זה נס גלוי ממש בתוך המטבח שלנו. ברגע שהבטחנו לתרום, התקלה פשוט נעלמה והצלחנו לחסוך הוצאה כבדה מאוד שיכולה הייתה להעיק עלינו".

מכשיר חשמלי מרכזי ששובק חיים בבית מהווה תמיד עוגמת נפש והוצאה כספית בלתי מתוכננת. כך קרה אצל משפחת ב. מאחת מערי הדרום, כאשר התנור הביתי שלהם התקלקל באופן פתאומי. כל הניסיונות לאתר את התקלה ולתקן אותה עלו בתוהו, ונראה היה שהתנור סיים את תפקידו.

בני הזוג כבר השלימו עם המציאות המצערת שייאלצו לזרוק אותו ולרכוש מכשיר חדש בהוצאה של אלפי שקלים. רגע לפני שהתיאשו סופית, החליטה עקרת הבית לפנות לדרך שלמעלה מן הטבע. היא נזכרה בכוחו העצום של

רבנו המהרא"ל צינץ זי"ע ובהבטחתו לעמוד לימין המסייעים בהדפסת ספריו. במקום למחר לחנות החשמל, היא קיבלה על עצמה הבטחה ברורה: אם יקרה הנס והתנור יחזור לעבוד, היא

ניתן להזמין חינם את ספרי רבנו לבתי מדרש וישיבות

08-864-89-89

ארה"ב: 718-2592395

להשתתפות בהדפסת הספרים לקיום
צוואתו של הגאון זי"ע ולזכות בהבטחתו